

	Titel:	Procedure perspectiefonderzoek			Pagina 1 van 11
	Code:	DGM036	Versie:	1.0	Ingangsdatum: 01-FEB-2023

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding	2
2	Werkwijze	3
3	Referenties	11
4	Document historie	11

	Titel:	Procedure perspectiefonderzoek			Pagina 2 van 11
	Code:	DGM036	Versie:	1.0	Ingangsdatum: 01-FEB-2023

1 Inleiding

Wat is perspectiefonderzoek?

Een perspectiefonderzoek houdt in dat er gekeken wordt welke opvoedsituatie de meest stabiele en gedurige mogelijkheid biedt voor een jeugdige om zich zo optimaal mogelijk te kunnen ontwikkelen. Het geeft inzicht in de belastbaarheid, draagkracht, pedagogische vaardigheden en leerbaarheid van ouders. Ook brengt het in kaart wat ouder(s) nodig hebben aan ondersteuning om een zo veilig mogelijk pedagogisch gezinsklimaat te waarborgen om zo 'goed genoeg ouderschap' mogelijk te maken. Daarnaast brengen we in beeld wat de jeugdigen hierin nodig hebben om zich zo optimaal mogelijk te kunnen ontwikkelen.

Wanneer kan een perspectief onderzoek ingezet worden?

Een perspectiefonderzoek kan ingezet worden ter adviseren van een thuisplaatsing of ter adviseren van verdeling opvoed- en zorgtaken tussen ouders (bijvoorbeeld Co-ouderschapsregeling) of ouders en netwerk.

Duur

Een perspectiefonderzoek neemt ongeveer 4 tot 6 maanden in beslag.

Wat wordt er onderzocht

Om tot een overwogen advies te komen is het van belang in ieder geval onderstaande facetten te onderzoeken.

- Reden van het perspectiefonderzoek en wat de wensen en verwachtingen zijn van betrokkenen
- Dossieronderzoek
- Bodemeisen veiligheid opgesteld door veilig thuis / verwijzer
- Onderzoek bij ouders naar alle facetten van het ouderschap
- Onderzoek van de interacties tussen ouder en kind
- Onderzoek ontwikkelingsbehoefte van het kind
- Informatie vanuit belangrijke mensen uit het sociale en hulpverleningsnetwerk (e.g., familie, school)

	Titel:	Procedure perspectiefonderzoek				Pagina 3 van 11
	Code:	DGM036	Versie:	1.0	Ingangsdatum:	01-FEB-2023

2 Werkwijze

- Gedurende het traject is er op meerdere momenten, vast maar ook waar nodig, afstemming met de betrokken Gedragswetenschapper.
- Het onderzoek start met het bestuderen van de aangeleverde dossierstukken en een oriënterend gesprek met de verwijzer. Mocht er nog informatie ontbreken dan wordt deze opgevraagd.
- Na afstemming met de betrokken Gedragswetenschapper, wordt een gezamenlijk startgesprek gepland met ouders, verwijzer en eventueel betrokken hulpverleners.
- Overleg momenten intern en extern worden gerapporteerd in MC4.
- Om de week wordt er in MC4 gerapporteerd omtrent het proces verloop.
- Het onderzoek bestaat uit o.a. gesprekken en interviews met betrokkenen, observaties van de ouder- kind contacten en eventueel het invullen van vragenlijsten.
- Aan het eind van het traject wordt er in afstemming met de gedragswetenschapper een verslag in het format perspectief onderzoek geschreven (format te vinden als word bestand op intranet, verzenden als PDF via beveiligde mail). De verwijzer (of de ouders vanuit vrijwillig kader) neemt uiteindelijk het besluit.

Toolkit:

In deze procedure wordt verwezen naar verschillende middelen om te ondersteunen in het beantwoorden van de verschillende onderzoeksvragen. Deze zijn terug te vinden in de Toolkit Perspectief Onderzoek op het intranet van DGM.

	Titel:	Procedure perspectiefonderzoek				Pagina 4 van 11
	Code:	DGM036	Versie:	1.0	Ingangsdatum:	01-FEB-2023

3 Proces

Fase 0: Aanmelding aanmelddienst.

Tijdens de aanmeldfase wordt helder wat de vraag is en wordt bepaald of een perspectiefonderzoek een antwoord kan geven op de gestelde hulpvraag. De aanmelddienst kan een Gedragswetenschapper consulteren.

Fase 1: Voorbereiding en verduidelijking van de vraag door betrokken gezinsmanager (+/- 6 weken)

- Bestuderen van de aangeleverde informatie (dossieronderzoek) en oriënterend gesprek met de verwijzer. Waar nodig worden nog ontbrekende documenten opgevraagd.
- Afstemming met betrokken Gedragswetenschapper en eerste lijnen uitzetten.
- Startgesprek met ouders, verwijzers en eventueel betrokken hulpverleners
In dit gesprek dient duidelijk te worden:
 - wat de reden is dat het onderzoek aangevraagd wordt en waar antwoord op moet komen (onderzoeksvragen).
 - Wat de bodemeisen zijn wat betreft veiligheid.
 - Wat de concrete zorgen zijn, de aanleiding van een eventuele uithuisplaatsing en welke verandering er nodig is om tot *hereniging te* komen.
 - Welke hulpverlening er al is geweest en wat de effecten hiervan zijn.
 - Wat de wensen en verwachtingen van de betrokkenen zijn.
- Interview met ouder(s).

Aanleiding en hulpverleningsgeschiedenis

Wat is de aanleiding van het onderzoek. Wat is de reden dat er een toekomstperspectief moet worden bepaald. Is het een vraag vanuit ouders, verwijzers of eventueel vanuit de rechter bepaald.

Breng aanvullende informatie in beeld zoals de reden van een uithuisplaatsing of contactbreuk. Wat was de aanleiding van een plotselinge verandering in de leefsituatie (denk aan scheiding of ziekte) of was er bijvoorbeeld sprake (in meer of mindere mate) van verwaarlozing, mishandeling, pedagogische onmacht, persoonlijke problematiek van ouders. Is er sprake van conflicterende belangen.

Wensen en verwachtingen

In de eerste fase worden de wensen en verwachtingen van verwijzer, ouder(s) en

	Titel:	Procedure perspectiefonderzoek			Pagina 5 van 11
	Code:	DGM036	Versie:	1.0	Ingangsdatum: 01-FEB-2023

kinderen in kaart gebracht. Zijn de verwachtingen reëel? Hoe willen ouders het ouderschap vorm geven, kunnen ze hier over vertellen. Welke moeilijkheden verwachten ze. Wat hebben ze geleerd van het verleden. Hoe denken ouders over de samenwerking met elkaar als ze gescheiden van elkaar leven? Wat vinden ouders noodzakelijk om het te laten slagen?

Veiligheid

Welke veiligheidsissues spelen er in deze casus. Welke bodemeisen zijn hierin gesteld door verwijzer. Maak zo concreet mogelijk hoe ieder de veiligheid ervaart en wat zorgen en krachten hierin zijn. Vul de veiligheidslijst in.

Veranderingen

Wat is er veranderd na de uithuisplaatsing of contactbreuk. Is er hulpverlening betrokken geweest en wat is het effect hiervan. Hebben ouders inzichten in de problematiek en wat kan er gezegd worden over de veranderingsmogelijkheden. (zie ook vraag in veiligheidslijst). Hoe verloopt de samenwerking tussen ouders en hulpverlening.

Fase 2: Opstellen Plan van aanpak

De betrokken gezinsmanager ordent en overdenkt de verzamelde informatie en komt tot een concept Plan van aanpak. Vervolgens plant de gezinsmanager een MDO om met de Gedragswetenschapper het concept Plan van aanpak te toetsen. Daarna wordt dit in een gesprek afgestemd met de ouders en verwijzer en worden concrete afspraken gemaakt over de verdere invulling van het onderzoek. Mochten hier bijzonderheden uit voort komen of wijzigingen worden voorgesteld dan zal de gezinsmanager opnieuw een MDO met betrokken Gedragswetenschapper inplannen.

Fase 3: Onderzoeksfase

Om antwoorden te kunnen geven op de onderzoeksvraag brengen we de volgende facetten in beeld; te weten het ontwikkelingsverleden van de jeugdige(n), relevant contextueel verleden en de systeemproblematiek en de mogelijkheden van ouders met betrekking tot “goed genoeg ouderschap”.

- *Ontwikkelingsbehoefte van de jeugdige:*

Het doel hiervan is een indruk te krijgen van de ontwikkeling van de jeugdige afgezet tegen zijn leeftijd. Wat zijn kind eigen factoren en wat kan een gevolg zijn van de belaste voorgeschiedenis (heeft er een verandering in het gedrag plaats gevonden

	Titel:	Procedure perspectiefonderzoek			Pagina 6 van 11
	Code:	DGM036	Versie:	1.0	Ingangsdatum: 01-FEB-2023

na de uithuisplaatsing of bijvoorbeeld contact breuk. Is bekend of er sprake is van belastende gebeurtenissen?).

In het verslag komt een beschrijvend beeld over het kind waarin de volgende onderwerpen aan bod kunnen komen: de mogelijkheden tot hechting, hechtingsstijl en sociale contacten; de emotieregulatie, gedragscontrole en frustratietolerantie; weerbaarheid; stemming; cognitieve ontwikkeling en algemene gezondheid.

Middelen:

- Afhankelijk van de leeftijd gesprekjes met het kind
 - Interactieobservatie
 - Gesprekken met betrokken opvoeders, school etc rondom het kind
 - Vragenlijsten (CBCL, SEV, FEEL kj, NPV J)
 - Informatie kind factoren veiligheidslijst.
 - Anamnese
- *Belastbaarheid, draagkracht en pedagogische vaardigheden van ouders a.d.h.v. "Goed genoeg ouderschap":*

Het doel hiervan is om in kaart te brengen in welke mate ouders de jeugdige kunnen ondersteunen in zijn ontwikkeling. Wanneer is er sprake van een opvoedsituatie die goed genoeg is en wat heeft de jeugdige nodig om zich zo optimaal mogelijk te kunnen ontwikkelen. Op basis van onderstaande punten maak je een beschrijvende analyse van de mogelijkheden en risicofactoren van ouders.

1. Adequate verzorging.

Adequate verzorging refereert aan de zorg voor de gezondheid en het fysieke welbevinden van de jeugdige. De ouders zorgen voor onderdak, kleding, voeding en persoonlijke spulletjes. Er is een inkomen om hierin te voorzien. Daarnaast hebben de ouders geen zorgen over de manier waarop zij voorzien in de verzorging van hun kind.

2. Veilige fysieke directe omgeving.

Een veilige fysieke directe omgeving geeft fysieke bescherming aan de jeugdige. Dit impliceert de afwezigheid van fysiek gevaar in de woning of buurt waar de jeugdige woont. Er zijn geen bedreigende toxische invloeden in de woning of buurt. De jeugdige wordt niet bedreigd door een vorm van mishandeling.

	Titel:	Procedure perspectiefonderzoek			Pagina 7 van 11
	Code:	DGM036	Versie:	1.0	Ingangsdatum: 01-FEB-2023

3. Affectief klimaat.

Een affectief klimaat betekent dat de ouders hun kind emotionele bescherming, steun en begrip geven. Er is sprake van een veilige hechting tussen ouder en kind. Er is sprake van wederzijdse genegenheid.

4. Ondersteunende flexibele opvoedingsstructuur.

Een ondersteunende flexibele opvoedingsstructuur bevat aspecten zoals: - voldoende regelmaat in het leven van alledag; - aanmoediging, stimulering en instructie aan de jeugdige en realistische verwachtingen van de jeugdige; - grenzen en regels stellen en inzicht geven in de redenen achter deze grenzen en regels; - controle uitoefenen over het gedrag van de jeugdige; - voldoende ruimte schenken aan de wensen van de jeugdige, en hem de vrijheid geven om zelf initiatief te nemen en te experimenteren, evenals de vrijheid om te onderhandelen over wat voor de jeugdige belangrijk is; - de jeugdige krijgt niet meer verantwoordelijkheid dan hij aankan, ervaart binnen die begrenzing de gevolgen van zijn gedrag, en leert zo de gevolgen in te schatten en zijn gedrag af te wegen.

5. Adequaat voorbeeldgedrag door ouders.

De ouders laten gedrag, normen en waarden zien die voor de jeugdige later waarschijnlijk van belang zijn en die hij kan overnemen.

6. Interesse.

Ouders hebben interesse in hun kind, in zijn leefwereld en persoon.

7. Continuïteit in opvoeding en verzorging, toekomstperspectief.

De ouders zorgen zodanig voor hun kind dat veilige hechting optreedt. De jeugdige heeft vertrouwen in de aanwezigheid van de ouders en ervaart een toekomstperspectief.

8. Veilige fysieke wijdere omgeving.

Zowel de buurt waarin de jeugdige opgroeit als de samenleving is veilig. Criminaliteit, oorlog, natuurrampen, ziekten et cetera bedreigen de ontwikkeling van de jeugdige niet.

	Titel:	Procedure perspectiefonderzoek			Pagina 8 van 11
	Code:	DGM036	Versie:	1.0	Ingangsdatum: 01-FEB-2023

9. Respect.

De behoeften, wensen, gevoelens en verlangens van de jeugdige worden serieus genomen door de omgeving en samenleving waarin de jeugdige leeft. Er is geen sprake van discriminatie wegens achtergrond, etniciteit of religie.

10. Sociaal netwerk.

De jeugdige en zijn familie hebben een sociaal netwerk waar zij op terug kunnen vallen.

11. Educatie.

De jeugdige krijgt scholing en opleiding en de gelegenheid zijn persoonlijkheid en talenten te ontplooiën (bijvoorbeeld via sport of muziek).

12. Omgang met leeftijdgenoten.

De jeugdige heeft de mogelijkheid om te gaan met leeftijdsgenoten in gevarieerde situaties, passend bij zijn leeftijd en ontwikkeling.

13. Adequaat voorbeeldgedrag in de samenleving.

De jeugdige heeft contact met andere jeugdigen en volwassenen die een voorbeeld zijn voor huidig en toekomstig gedrag en die belangrijke normen en waarden kunnen overbrengen.

14. Stabiliteit in levensomstandigheden, toekomstperspectief.

De omgeving waarin de jeugdige leeft, verandert niet onvoorzien en onverwachts. Veranderingen komen aangekondigd en er wordt rekening gehouden met de jeugdige. Personen met wie de jeugdige zich identificeert en die ondersteuning bieden zijn continu beschikbaar. De samenleving biedt mogelijkheden en een toekomstperspectief.

Middelen:

- Gesprekken
- Goed genoeg ouderschap radar voor Ouder-Kind en ouders.
- Werkkaart NJI goed genoeg opvoederschap
- Veiligheidslijst

	Titel:	Procedure perspectiefonderzoek			Pagina 9 van 11
	Code:	DGM036	Versie:	1.0	Ingangsdatum: 01-FEB-2023

- *Relatie ouder / kind:*

Zicht krijgen op de interactie tussen ouder en kind. Wordt gedurende het traject zichtbaar dat het kind zich (in toenemende mate) emotioneel positief gaat richten op ouders en diens gezag aanvaard en dat de ouder (in toenemende mate) de signalen van het kind ziet en hier adequaat op reageert (sensitief – responsief).

Middelen:

- Observatielijst begeleid bezoek / aandachtspunten interactieobservatie
- Opdrachten tijdens de observatiemomenten: picknick game, eilandopdracht, spelmomenten creëren etc.
- Artikel sensitief opvoeden
- Vragenlijsten (AISI)
- Gehechtheidsinterview
- VIB/ observatie
- Vragenlijsten (ouderbelasting (OBVL), gezinsfunctioneren (VGFO), oudergedrag (VSOG), meegemaakte gebeurtenissen (VMG), vragenlijst gezinskenmerken (VGK)

- *Systeemonderzoek:*

Het doel hiervan is een beeld te krijgen van de context waarin de jeugdige leeft, de invloed daarvan op de ontwikkeling van de jeugdige, het risico op doorgaande belasting en de mogelijkheden tot verandering en leerbaarheid van het systeem hierin.

Er wordt een overzicht gemaakt van de belangrijke gezinsleden en hun familie, hun verhoudingen onderling en wie er een hechtingsfiguur kan zijn. Daarnaast wordt het gezinsfunctioneren in kaart gebracht, (dis)functionele gezinspatronen, de instandhoudende patronen met betrekking tot de reden van aanmelding en de veiligheid danwel onveiligheid versterkende factoren.

Tenslotte zijn de volgende onderdelen zeker aandachtspunten: de communicatie en relaties in het gezin, eventuele traumageschiedenis en/of psychische klachten van ouders, de eigen hechtingsgeschiedenis en actueel maatschappelijk functioneren. Ook worden de interacties van ouders met de jeugdige, hun ideeën over zijn intenties en gedragingen, de krachten van het gezin en de signalen van veiligheid in kaart gebracht. Welke factoren beïnvloeden de thuissituatie op een gunstige manier. Denk hierbij aan, bereidheid tot het accepteren van hulpverlening, eventueel samenwerking met andere ouder/ netwerk, veerkracht, reflectief vermogen.

	Titel:	Procedure perspectiefonderzoek				Pagina 10 van 11
	Code:	DGM036	Versie:	1.0	Ingangsdatum:	01-FEB-2023

Middelen:

- Gesprekken
- Genogram en tijdlijn
- Hulpmiddelen vanuit stw opleiding

Fase 4: Conceptualisatie advies

De betrokken GezinsManager ordent en overdenkt de verzamelde informatie en kijkt of de opgestelde onderzoeksvragen beantwoord kunnen worden. Tijdens een MDO met de Gedragswetenschapper zal met behulp van de verkregen informatie vanuit de gesprekken, observaties, relevante dossierstukken en eventuele ingevulde vragenlijsten een advies geformuleerd worden. Op basis hiervan wordt een conceptrapport opgesteld. Dit wordt in het adviesgesprek met ouders en verwijzers besproken en hun reactie wordt toegevoegd aan het rapport.

Vervolgens wordt dit verslag verzonden naar zowel ouders als verwijzer (waar nodig met toestemming van ouders).

	Titel:	Procedure perspectiefonderzoek			Pagina 11 van 11
	Code:	DGM036	Versie:	1.0	Ingangsdatum: 01-FEB-2023

4 Referenties

Referentie	Titel
N.v.t	N.v.t

5 Document historie

Versie	Motivatie tot wijzigen
1.0	Nieuwe procedure